No. 2996 Woensdag 26 Oct. 1938 55ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

Berichtgeving naar Oost en West

Eind Augustus hebben in 's Hertogenbosch voor de katholieke Journalisten de Heren Teurlings en van Poll redevoeringen gehouden over hun studiereis naar Ned. Indië, welke opnieuw duidelijk hebben aangetoond, van hoe groot belang deze excursie is geweest, zowel voor Nederland als voor het rijk over zee.

Zeer duidelijk en zeer concreet heeft Mr. Teurlings het doel van deze studiereis uiteengezet n.l. niet om in Indië filialen van de Kath. Staatspartij te stichten, maar om een beter en blijvend contact tot stand te brengen tussen katholiek Nederland en katholiek Indië.

De plannen die Mr. Teurlings daaromtrent heeft uiteengezet, met het doel dit zo noodzakelijk contact tot stand te brengen, verdienen ongetwijfeld toejuiching, want inderdaad zal langs deze weg veel bereikt kunnen worden.

Maar „Ons Noorden" gelooft niet „dat met de methode van het kath. Indische Documentatie Bureau en de snelle uitwisseling van berichten per vliegpost, het grote euvel, waarop Mr. Teurlings wees geheel zal worden ondervangen, n.l. van de eenzijdige, wat gewoonlijk neerkomt op een tendentieuse anti-katholieke berichtgeving over Nederlandse toestanden en gebeurtenissen aan de bewoners van Ned. Indië."

En aan Ned. Indië zouden wij willen toevoegen ook de West-Indische gebiedsdelen en speciaal Curaçao.

Ons Noorden schrijft verder:

„Wij weten niet in hoeverre hier ook 't door de regering en gouvernement gesteunde en gesubsidieerde Ned. Indisch Persbureau Aneta, medeplichtig is, maar gezien het feit, van de altijd nog zeer eenzijdige samenstelling van dit bureau, is het gevaar zeker niet denkbeeldig, al nemen we de goede trouw van de leiders onvoorwaardelijk aan, dat de berichtgeving ook hier onbewust eenzijdig georiënteerd is.

„In elk geval is het vrijwel zeker, dat de z.g. Nederlandse, correspondenten voor de Indische bladen, bijna uitsluitend uit de liberale pers gerecruteerd worden en in hun berichtgeving hun politieke en religieuse hartstochten onbeperkt botvieren. Mr. Teurlings wees in dit verband op de voorlichting van het Indische publiek inzake de kwestie Oss. In deze zaak heeft de Ned. liberale en ook de z.g. neutrale pers hier in eigen land vaak een voorlichting gegeven, waarbij elke objectiviteit en waarheidsliefde zoek was. Maar wie na heeft kunnen gaan, wat deze zelfde journalisten hier aan hun Indische lezers durfden voor te zetten, ontkwam moeilijk aan de indruk, dat hier op een ergerlijke en moedwillige wijze de feiten werden verdraaid, zodat zonder enige overdrijving van misleiding gesproken kon worden.

„Wie zich nog herinnert", zo vervolgt „Ons Noorden", hoe het Indische publiek in de brieven van de Nederlandse correspondenten werd ingelicht over de kabinetsformatie en de wijze waarop vooral de Ned. Katholieken hier waren opgetreden, weet hoe de tendenz hiervan niet anders was, dan het hetzen tegen de Ned. Ktaholieken, die de grote landsbelangen aan bekrompen partijbelangen hadden opgeofferd.

„Hier hebben wij inderdaad te doen met een belangrijke en invloedrijke actie, wier doel geen ander is, dan in Indië te stoken tegen de Ned. katholieken, waarvan natuurlijk de nadelige invloed in de verhoudingen in Indië zelf ook merkbaar zal zijn, maar waardoor op de duur ook misverstanden tussen de Nederlandse en Indische katholieken moeten geboren worden. Natuurlijk zal een nauwer contact tussen de Indische Kath. Partij, (de I. K. P.) en de Kath. Staatspartij in ons land hier vruchtbaar werk kunnen doen, maar deze kwade anti-katholieke actie geheel schadeloos maken, kan men met deze methode zeker niet.

„Een methode zou zijn, dat het kath. blad in Ned. Indië „De Koerier" door Ned. kath. journalisten geregeld op objectievere wijze wordt voorgelicht. Niet dat dit nu reeds niet gebeurt, maar dit zou nog sneller en meer intensief kunnen gebeuren. Maar gezien de nog zeer ondergeschikte positie welke de kath. pers in Indië inneemt ook vanwege de zeer grote afstanden en de verspreiding van de katholieken over een zo uitgebreid gebied, zal men met deze methode ook nog slechts op kleine schaal effect kunnen hebben. Wij moeten nu eenmaal rekening houden met het feit, dat de berichtgeving in Indië vrijwel nog geheel in handen is van een sterk vrijzinnig georiënteerde pers, waarin vooral de Loge veel invloed heeft.

„Het vraagstuk geldt bovendien niet alleen voor Indië, maar ook voor Curaçao en Suriname. Ook daar is het met de kath. berichtgeving nog treurig gesteld. In Curaçao hebben we reeds jaren een actieve kath. pers, zowel in het Nederlands als in het Papiaments, de taal die door de bevolking gesproken wordt.

„Maar het eigenaardige is, dat in dit verreweg overwegend kath. land een kleine vrijzinnige pers zich het monopolie zag toegeëigend voor de radioberichtendienst uit Nederland, en berichtendienst, over welke eenzijdigheid en het ontbreken van kath. nieuws, de kath. Amigoe di Curaçao, reeds herhaaldelijk heeft geklaagd.

„En nu we het toch over deze radioberichtendienst hebben zouden we de vraag kunnen stellen of dit meest moderne communicatiemiddel ook niet gerangschikt moet worden onder middelen, waarmee de Kath. Staatspartij een beter contact met Indië zou kunnen tot stand brengen. Het wil ons voorkomen, dat een geregelde berichtendienst via de radio, niet alleen een nationaal belang zou zijn zowel voor Oost als West, ook in die zin, als waarvan de heer van Poll sprak, voor het verstevigen van een gemeenschappelijke ondergrond van de verhouding tussen Nederland en Indië, maar ook omdat langs deze weg door een controle op een objectieve en eerlijke voorlichting aan de tendentieuse liberale berichtgeving uit en over het moederland voor een belangrijk deel een einde zou worden gemaakt.

„Omgekeerd zou 'n dergelijke communicatie ook zeer belangrijk werk kunnen doen. De huidige toestand, dat de meeste Indische bladen taboe voor een deel van de Ned. pers zijn, omdat de kosten er van zo hoog zijn dat slechts de grote bladen die kunnen betalen, dient zeer zeker geen nationaal belang. Over alle landen van de wereld, kan ook de gewestelijke pers haar lezers snel en uitvoerig inlichten alleen de berichtgeving van onze eigen nationale gebieden over zee, is niet mogelijk.

„Dat is toch een wanverhouding, die de zozeer gewenste belangstelling voor Indië in het moederland zeker niet in de hand werkt."

Tot zover „Ons Noorden".

We zijn het met dit blad roerend eens, en de wenk welke hier gegeven wordt aan de R.K. Staatspartij voor een beter contact in een geregelde berichtendienst per radio, onderstrepen we geheel.

Maar dan een berichtendienst, welke te beluisteren valt.

Maandenlang hebben we ons eertijds kunnen orienteren op het weekoverzicht van Paul de Waart in de Katholieke Radio Omroep, en dank zij dit overzicht heel wat verkeerde dingen kunnen recht zetten, en ook wat voor katholieken van belang was en in de neutrale berichtgeving niet was medegedeeld, kunnen vermelden.

Maar helaas nu reeds maanden lang is het Zondagsavonduurtje van de K.R.O. niet meer te genieten.

[illegible] zouden de nieuwe voorzitter van de K.R.O., van wien juist het initiatief van deze uitzending naar de Rijksdelen is uitgegaan, om aan dat zijn hartekind eens wat aandacht te besteden en daarmee aan de katholieken van Curaçao een geweldige dienst te bewijzen.

Maar in den nieuwen voorzitter van de K.R.O. menen we ook te mogen begroeten de voorzitter van de Internationale Katholieke Radio Omroep.

Door de internationale radio worden nog veel tendentieuser berichten over katholieken uitgezonden, als door de Nationale berichtendienst. Denken we maar alleen aan de berichten van Duitsland.

En in Duits, Spaans en Engels worden deze berichten de wereld over gezonden. Reeds lang heeft Amerika en later Engeland ingezien, dat het voor het prestige van genoemde landen noodzakelijk was, ook in hun taal Spaans Zuid Amerika voor te lichten.

Voor de Internationale Radio Omroep ligt hier nog een terrein te bewerken, wat duizendvoudige vrucht kan opleveren. Heel veel vals en onwaars zou kunnen recht gezet worden, wanneer het grote Vaticaanse Radiostation aldus in dienst der waarheid kon gesteld worden.

Hier ligt een groot wereldbelang voor de katholieke kerk, vooral in deze tijd van verdachtmaking en het verkondigen van valse leerstellingen en theoriën.

Nog enkele weken geleden vonden we hier in de plaatselijke pers zo niet tegenovergestelde, dan toch geheel andere berichten, over wat Z.H. de Paus juist gezegd had in zijn toespraak tijdens de grote Europese crisis.

Maar de katholieke pers moet dan maar zwijgen en wachten, totdat later in de Europese mail de juiste toedracht wordt medegedeeld. Maar in dien tijd heeft de dwaling of de onwaarheid reeds overvloed van tijd gehad om zich vast te zetten en gelijk een ieder weet, is herstellen van het kwaad heel wat moeilijker als het te voorkomen.

Zeer grote belangen zijn hier in het geding. Mogen de bevoegde autoriteiten er aandacht voor hebben.

Tweede Suppletoire Begroting 1938.

EINDVERSLAG.

Aan de algemene beschouwingen van de Staten ontlenen wij:

De leden, die blijkens het voorlopig verslag de geldende verlofsregeling ter sprake brachten, waren van mening, dat indiening van een ontwerp-landsverordening ter zake urgent is en verzochten het Bestuur het daarheen te leiden, dat spoedig zulk een ontwerp aan hun oordeel wordt onderworpen.

In verband met de schaarste aan bloemen op Curaçao, was men algemeen verwonderd over de mededeling, dat de landbouwkundige op Curaçao op Trinidad tevens gelegenheid zal hebben een studie te maken van de bijencultuur bij de fraters van Mount Benedict. Men zou dan ook algemeen gaarne ingelicht worden omtrent de bedoeling, welke hier voorzit.

De afdelingen achtten de argumentatie, waarom het terrein, waar vroeger de douane gevestigd was, onderhands verkocht is voor ƒ 40.000.— niet erg gelukkig. Zij hadden de indruk alsof het pand eigenlijk aan den eerst biedende is verkocht, wat zij betreurden. Waar het de tweede maal is, dat iets dergelijks gebeurt — de eerste maal betrof het een gedeelte van het pand, waarin nu o.a. het loodskantoor is gevestigd — hoopte men, dat het Bestuur met het ten deze naar voren gebrachte zal willen rekening houden, opdat het zich niet weer zal herhalen.

Het betoog in de memorie van antwoord, dat brilleglazen en zelfs complete brillen onder „glas en glaswerk, alle soorten" behoren te vallen, versterkte de leden, dat er bij de douane meer naar de geest dan naar de letter der wet wordt gehandeld, in de overtuiging, dat er daar ten deze nog wat ontbreekt.

Naar het algemene gevoelen der afdelingen is een brilleglas meer een optisch instrument dan „glas". Trouwens — aldus wisten enkelen dezer leden mede te delen — is het bij de douane altijd de gewoonte geweest om een voorwerp naar de aard, welke het door bewerking gekregen heeft, aan te slaan; zo wordt de lens van een phototoestel niet als glas beschouwd, evenmin een verrekijker, die als optisch instrument wordt aangeslagen. Toen men de post „glas en glaswerk, alle soorten" maakte, heeft men — zo werd opgemerkt — zeker niet aan brilleglazen, die vrijwel een ieder nodig heeft, gedacht, doch aan luxeartikelen.

Naar aanleiding van het vorenstaande vroeg men algemeen met aandrang, wanneer het ontwerp tot herziening van het tarief van invoerrechten kan worden tegemoet gezien.

De noodzakelijkheid tot uitzending van een deskundige van het registratiebureau van Nederlandse Gemeenten, werd door de meeste leden niet ingezien. Naar hun bekend is, worden op de Gouvernements-Secretarie de inkomende en uitgaande stukken volgens een bepaalde code geregistreerd. Werkt dit systeem nu zo slecht en moet de zaak nu zo grootscheeps worden aangepakt, dat er uit Holland een deskundige moet komen om de boeking van de in- en uitgaande stukken op Curaçao en Aruba te regelen, vroegen zijn? En welke bedoeling heeft het Bestuur met de voorgenomen uitzending van den deskundige voor het ijkwezen? Zal hij alleen de wetgeving op dit stuk hebben te herzien of zal hij ook plaatselijk personeel omtrent de ijkwerkzaamheden hebben te instrueren? En is er op Curaçao — voor het geval het laatste in de bedoeling ligt — voldoende personeel, dat na instructie inderdaad de werkzaamheden op de wijze als blijkbaar door het Bestuur gewenst wordt zal kunnen uitvoeren? In dit verband vroegen enkele leden zich af of het dan niet beter zou zijn direct een Nederlandsen ijkmeester in dienst te nemen, dan een deskundige te laten uitkomen, die anderen moet instrueren.
In dit verband werd de wenselijkheid betoogd om de electriciteits-meters te controleren, omdat er personen zijn, die denken, dat zij niet zoveel stroom gebruiken als die toestellen aangeven.

Men begreep, dat de bekwame jurist of de zeer bekwame ambtenaar van het Departement van Koloniën ook ter beschikking zal worden gesteld van de Inspectie van het onderwijs om daar de nodige wetgevende arbeid klaar te maken, zodat er daarvoor geen speciale juridische kracht zal behoeven uit te komen. Men zou het op prijs stellen de bedoeling van het Bestuur ten deze te vernemen.

Aan de onderdelen ontlenen wij:

Enige leden zouden gaarne alsnog vernemen, waarom het Bestuur ten aanzien van de bestrijding van de parkietenplaag voor Bonaire een andere beslissing heeft genomen dan voor Curaçao.

In verband met de belangrijke, zich steeds uitbreidende villawijken op Zeelandia, Van Engelen, Gaito en verder aan de weg om het Schottegat, vroeg een lid of de veldwacht in het 2de district sterk genoeg is om in voldoende mate patrouilliediensten te verrichten. Naar vernomen, voelen de welgestelde bewoners dier wijken zich niet meer voldoende veilig.

De leden, die blijkens het voorlopig verslag gaarne zouden vernemen welke consequenties het bouwen van een ambtswoning bij de nieuwe school op St. Maarten met zich zou meebrengen voor het bijzonder onderwijs, bleven zeer huiverig ten aanzien daarvan. Zij zagen niet in, waarom niet ook de in handen van religieuse onderwijzers zijnde bijzondere scholen ten einde hun risico te beperken, zouden vragen om gouvernementssubsidie om ambts-woningen als deze te bouwen. Deze leden zouden het op prijs stellen, indien het Bestuur deze zaak nog eens danig zou willen overwegen, omdat deze stap een enorme kapitaalsinvestatie zou kunnen veroorzaken.

Andere leden koesterden deze vrees niet. Naar hunne mening betreft het hier niet het bouwen van een woning voor het hoofd der school, maar het voor een ambtenaar scheppen van de gelegenhied om een gouvernementswoning te huren, omdat er geen particuliere ter beschikking is. Terecht merkte het Bestuur op, dat zulks reeds geschiedt voor andere landsdienaren als loodsen, en belastingambtenaren. Het betreft hier zuiver het verhuren van gouvernementswoningen, dat met het onderwijs als zodanig niets te maken heeft.

Een andere vraag is of in casu het bouwen van deze woning absoluut geboden is. „Het ontbreken van een geschikte woning voor het hoofd der school plaatst het Bestuur voor de noodzakelijkheid ook hier een oplossing te zoeken," aldus de memorie van antwoord. Doch naar verluidt woont de titularis in het voormalige logeergebouw op St. Maarten. Dit moet toch niet zulk een ongeschikte woning zijn. Of is het niet juist?

Waar de verpleegster voor vrouwelijke patiënten uitgekomen is voor de polikliniek op Mundo Nobo, doch deze patiënten niet meer daar, doch in het St. Elizabeth Gasthuis, dat zijn eigen personeel heeft, worden verpleegd, werd in overweging gegeven deze verpleegsters ander werk op te dragen. Gaarne zou men vernemen, wat het Bestuur zou denken haar te kunnen opdragen.

Gaarne zouden de afdelingen vernemen, wat van Bestuurswege voor de ouden van dagen op Aruba, Bonaire en de Bovenwindse eilanden gedaan wordt.

Met enige verwondering werd er door de meeste leden kennis van genomen, dat het Bestuur reeds geruime tijd pogingen in het werk stelt om ten behoeve van de Afdeling landbouw-economische Zaken de hand te leggen op een geschikte landbouw-ingenieur met tropische ervaring en kennis van bosbouw, welke persoon eventueel in de rang van Commies als hoofd van deze afdeling zou kunnen worden aangesteld. Dus — aldus de leden — naast den landbouwkundige tevens plantsoenbeheerder en den boerenknecht (bedrijfsleider) op Curaçao, den landbouwkundige op de Bovenwindse eilanden en den assistent landbouwkundige op St. Eustatius, nog een landbouw-ingenieur. Dit achtten deze leden toch niet nodig.

Enkele leden vestigden de aandacht op de motie in de vergadering der Staten van de 4e Juni j.l. aangenomen, waarbij de Staten overwegende, dat in de tegenwoordige tijd en ook om later tot bebossing te geraken, damaanleg van primair belang is, als hun mening uitspraken, dat de gelden bij artikel 136j der begroting voor 1939 uitgetrokken voor bebossing in de eerste vijf jaren uitsluitend dienen te worden gebruikt voor de damaanleg en het maken van vajas en het Bestuur uitnodigden aldus te handelen. Wanneer nu het Bestuur gevolg gaf aan deze motie, zou er in de eerste vijf jaar geen sprake zijn van bosbouw. In verband met de kennis van bosbouw, welke het Bestuur als eis stelt voor den geschikten landbouwingenieur zouden deze leden gaarne vernemen, welk standpunt het Bestuur ten deze inneemt.

Naar aanleiding van de mededeling, dat het ook voor de landbouwingenieur noodzakelijk zal zijn een cursus aan de landbouwhogeschool op Trinidad te volgen, gaf men in overweging om dien ingenieur reeds dadelijk op reis naar Curaçao over de benodigde tijd op Trinidad te laten achterblijven, wat kostenbesparing zou meebrengen.

Enige leden zouden gaarne t.z.t. de mening van de commissie, ingesteld om de rechtmatigheid van de opdracht van de behandeling van getroffenen krachtens de Ongevallenregeling 1936 zonder extra-vergoeding aan de gouvernementsmedici, te bestuderen, vernemen.

Enige leden zouden gaarne kennis nemen van de motieven, die er aanwezig worden geacht om de gouvernementsartsen de behandeling van getroffenen op te dragen.

Enkele leden drongen aan op invoering van de „Ziekteregeling 1936". Indien het het geval is, dat het Bestuur van mening is, dat dit regeling volgens de tegenwoordige inzichten niet zoals het daar ligt kan worden ingevoerd, zouden zij in overweging willen geven de nodige voorstellen tot wijziging of aanvulling te doen, opdat de invoering niet langer dan bepaald noodzakelijk is, worde vertraagd.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

Nu de spanning in Europa wat verminderd is, kan de belangstelling weer zich wat meer concentreren op het verre Oosten, waar Japan zijn opmars in Zuid-China met meer succes voltrekt als dit indertijd in het Noorden geschiedde.

De stad Kanton is dezer dagen in handen der Japanners gevallen en geweldige branden die niet te blussen zijn, schijnen de gehele stad te zullen vernietigen. Hierbij is ook grote schade toegebracht aan bezittingen van vreemdelingen in het bijzonder Engelsen.

En thans is Hankow aan de beurt, uit welke stad de regering reeds haar zetel verplaatst heeft enkele honderde kilometers meer naar het binnenland.

Want ook Hankow schijnt spoedig te vallen.

Er gaan nu tal van geruchten van een aftreden van Tsjang Kai Shek en ook van plannen voor vredesonderhandelingen. In de bommenaanvallen van de laatste dagen is ook nog een Engelse kanonneerboot getroffen, waarvoor Japan al zijn excuses heeft aangeboden.

Zondag l.l. is er in alle Kerken van het aartsbisdom Wenen een herderlijk schrijven voorgelezen van Kardinaal Innitzer om zich te verdedigen tegen de aanvallen van de Nazipers in het bijzonder tegen de leugens van het officiële Deutsche Nachrichtenbureau. Duitsland dat telkens en telkens te keer gaat tegen, wat het noemt de leugenberichten der buitenlandse pers, wordt hier openlijk beschuldigd, dat het officiële regeringsbureau zelf leugenberichten de wereld instuurt.

De Kardinaal verklaarde in zijn schrijven, dat de verklaring der Oostenrijkse bisschoppen van 18 Maart was ingegeven door een eerlijk verlangen om op vreedzame wijze mede te werken met het huidige wettige bestuur. Dat hij in zijn toespraak aan de jeugd in de St. Stephanusdom op 7 October, noch de kanselier heeft aangevallen met een enkel woord, noch de Staat, noch de Nazipartij. Dat de demonstratie van de Katholieke jeugd na deze preek niet door hem was voorzien noch gewild. En dat het onwaar is, dat bij deze gelegenheid politieke liederen waren gezongen.

In Tsjecho Solwakije is thans Oud-president Benesj op weg van Duitsland als balling naar Engeland vertrokken. Voor de zoveelste maal blijkt weer hoe dit land, wat door Engeland en Frankrijk, de bewakers van het Versaillesverdrag, in de steek gelaten is, thans aan Duitsland is overgeleverd.

Er is in de laatste weken bij het bespreken der Internationale toestand heel veel geklaagd over Versailles.

Niet geheel ten onrechte, alhoewel misschien de grote fout niet zozeer gemaakt is in het jaar der vredsverdragen als wel in het jaar 1917.

1917 was het jaar, waarin Paus Benedictus XV z.g., na reeds herhaaldelijk pogingen te hebben aangewend, om de oorlog te beëindigen, zijn vermaarde Nota aan de staatshoofden der oorlogvoerende landen richtte, welke een concreet plan bevatte voor het onmiddellijk stop zetten der vijandelijkheden en het vaststellen der voorwaarden, waarop de vrede zou worden gesloten.

Waren die voorwaarden aanvaard, dan zouden er overwinnaars, noch overwonnenen zijn geweest; dan zouden de gruwelen van het laatste moorddadige oorlogsgevaar aan de wereld bespaard zijn gebleven; dan zou niet de ene revolutie op de andere zijn gevolgd; dan zou er geen Versailles zijn geweest, noch een Saint Germain en Trainon; dan zou de financiele en economische ontreddering, zoals niet geheel, dan toch grotendeels zijn voorkomen; en dan zou het ten slotte mogelijk zijn geworden, dat de waanzinnige en noodlottige bewapenings-wedloop had plaats gemaakt voor een geleidelijke en wederkerige vermindering van militaire lasten.

Het was dat verheven en veelzijdig ideaal, dat Rome's Opperpriester aan de wereld voor ogen hield.

Want wat behelsden de concrete en gepreciseerde voorstellen van Paus Benedictus?

Wanneer men thans, na nog slechts twintig jaren, deze vraag aan een willekeurig aantal personen, ook ontwikkelden, zou voorleggen, dan kan men er wel zeker van zijn, dat zeer velen het antwoord zouden schuldig blijven, zelfs wat de voornaamste punten betreft.

En toch is het een dringende eis, dat deze grootse vredes-poging, die ook voor de komende tijden een lichtbaken blijft, n o o i t worde vergeten.

Zij ging uit van het Recht en stelde zich tegenover het Geweld.

„In de plaats van het materieel geweld der wapenen moet" — aldus de Paus — „de zedelijke kracht van het recht worden gesteld. Dit is het eerste en voornaamste punt. Dienovereenkom-

stig moet door allen een goede tijdige en wederzijdse vermindering van bewapening op zodanige wijze worden betracht, dat de handhaving der openbare orde in elke staat blijft verzekerd. Vervolgens moet de krijgsmacht der legers worden vervangen door de instelling van een scheidsgerecht ter bevordering en handhaving van de vrede met bij gemeenschappelijk overleg vast te stellen bepalingen en sancties ten aanzien van de staat, die zou weigeren de arbitrage te aanvaarden, of zich aan haar uitspraak te onderwerpen."

Wanneer de suprematie van het Recht op die wijze eenmaal is vastgesteld, zal men — ging de Paus voort — het verkeer en de vrijheid ter zee tussen de volken moeten regelen, en daardoor de hinderpalen wegnemen, welke zovele geschillen veroorzaken en de welvaart en vooruitgang in de weg staan.

Er zouden geen oorlogslasten moeten worden opgelegd, noch schadeloosstellingen. De kosten zouden zoveel mogelijk zijn goed te maken door de enorme voordelen en besparingen, welke de ontwapening zou opleveren. De bezette gebieden zouden moeten worden ontruimd en terug gegeven, evenals de Duitse koloniën; terwijl voor bepaalde territoriale kwesties, als die tussen Italië en Oostenrijk, en Duitsland en Frankrijk, benevens voor de problemen van Armenië, de Balkanstaten, het oude koninkrijk Polen, volgens de eisen van rechtvaardigheid en billijkheid een bevredigende oplossing moest worden nagestreefd.

„Dit zijn", besloot Zijne Heiligheid, „de voornaamste grondslagen waarop, naar Wij geloven, de toekomstige reorganisatie der volken moet worden opgebouwd. Zij zullen een herhaling van botsingen, als de tegenwoordige, onmogelijk maken en de oplossing voorbereiden van de voor het stoffelijk welzijn der oorlogvoerende staten zo gewichtige economische problemen".

Aldus Paus Benedictus in Zijn Vredesnota van 1 Augustus 1917. Een staatsstuk, dat in alle mogelijkheden voorzag, en voor een redelijke oplossing van alle actuele en toekomstige moeilijkheden de weg wees.

De machthebbers van dien tijd hebben niet gewild. Zelfs niet president Wilson, die het jaar te voren nog als pacifistische idealist aan de horizon was verschenen. De strijd werd voortgezet tot het bittere einde, met al zijn ellendige gevolgen.

Herhaaldelijk heeft men er sindsdien van gesproken, en men doet het thans weer, dat er nieuwe verhoudingen moeten komen in Europa vooral, en dat de betrekkingen tussen de volken op een andere en betere, ook bredere basis moeten worden gevestigd.

Inderdaad!

Maar wat men nu vraagt en waarvan de noodzakelijkheid zich al de jaren na de vredes-verdragen steeds klemmender heeft doen gevoelen, werd in 1917 op onverantwoordelijke wijze verguisd, toen men weigerde aan de pauselijke Nota gevolg te geven; — een verzuim, dat wel zeer overtuigend gebleken is uit de „fout van Versailles". Geen groter slag kon aan de vrede en de vredes-gedachte worden toegebracht, dan door hetgeen in 1917 was geschied, of liever was n a g e l a t e n. Geen groter dienst ook werd in de moderne tijden aan het vredesideaal bewezen, dan door het onvolprezen document, dat de onvergetelijke Benedictus XV aan de belligerenten voorlegde.

Het kan niet genoeg worden herhaald. Want het is — in tegenstelling met zovele andere beweringen en voorstellingen uit de na-oorlogsjaren — d e w a a r h e i d. En wij hebben ervoor te zorgen, dat deze waarheid ook h i s t o r i e wordt, en als zódanig erkenning vindt.

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

DE KLACHT DER OOSTENRIJKSE BISSCHOPPEN.

De aanvallen die de laatste tijd hebben plaats gehad op Kardinaal Innitzer, vinden mede hun oorzaak in een herderlijk schrijven van de Oostenrijkse bisschoppen.

Dit herderlijk schrijven der Oostenrijkse bisschoppen bestaat uit twee delen.

In het eerste hoofdstuk wijden de bisschoppen hun bijzondere aandacht aan de nieuwe situatie, die in het leven geroepen is door de wet van 6 Juli 1938, waarbij het burgerlijk huwelijk als verplichtend werd ingevoerd.

De Oostenrijkse Kerkvorsten stellen de leer der Kerk over het Christelijk huwelijk in een helder licht. Tegenover de zuiver biologische functie van het huwelijk, zoals die in de nationaal-socialistische huwelijkswetgeving tot uiting komt, leggen de bisschoppen er de nadruk op, „dat het huwelijk voor iedere katholiek is en blijft een stuk van de schepping Gods, ingesteld door den Drieëenigen God op de vroege morgen van de geschiedenis der mensheid. Het huwelijk is door God ingesteld als een onverbreekbare band tussen man en vrouw tot het vervullen van totaal heilige plichten en dit huwelijk werd door Jesus Christus, den Verlosser, tot de waardigheid van een Sacrament verheven. De eenheid, onontbindbaarheid en het sacramenteel karakter van het huwelijk zijn de grondslagen waarop God het huwelijk voor alle tijden gesteld heeft.

Volgens de leer der Katholieke Kerk is het huwelijk een Heilig Sacrament, dat aan man en vrouw overvloedige genaden geeft. Sacramenten kunnen echter slechts door de Kerk beheerd en uitgedeeld worden. Krachtens de macht die Christus aan de Kerk heeft gegeven, heeft zij ook het recht en de plicht voor haar gelovigen voorschriften uit te vaardigen betreffende het ontvangen van het Sacrament der Huwelijks. Daar wij door God als de rechtmatige bewakers zijn aangesteld over het Kerkelijke Recht, beschouwen wij het als onze plicht de gelovigen er op opmerkzaam te maken, dat het Kerkelijk gesloten en voltrokken huwelijk onontbindbaar is en blijft en slechts door de dood van een der echtelieden ontbonden kan worden, ook al wordt door de huwelijkswetgeving van de Staat van 6 Juli 1938 op verschillende gronden mogelijk gemaakt het huwelijk nietig te verklaren, te ontbinden of echtscheiding uit te spreken voor zover de rechtsmacht van de staat op het huwelijk betrekking heeft.

Vervolgens wijzen de Oostenrijkse bisschoppen op kerkrechtelijke gevolgen bij het niet-in-acht-nemen der kerkelijke voorschriften betreffende het sluiten van een huwelijk.

Het tweede gedeelte van het herderlijk schrijven heeft betrekking op het ontnemen van de rechtspersoonlijkheid aan de katholieke bijzondere scholen in Oostenrijk.

Hierover wordt gezegd: „Droeve gebeurtenissen uit de laatste tijd dwingen ons in dit verband tot de gelovigen van onze bisdommen klare taal te spreken. Door bijzondere bepalingen werd aan de katholieke inrichtingen van middelbaar onderwijs de rechtspersoonlijkheid ontnomen, terwijl haar vaak verboden werd nog leerlingen voor de eerste klasse aan te nemen. Daardoor worden de bijzondere gymnasia, waarin ook de toekomstige priesterstudenten hun voorbereidende opleiding ontvangen en de confessionele scholen van religieusen of broeders, ten zeerste getroffen, ja, zij zijn zelfs gedoemd om hun scholen te sluiten.

Door deze bepalingen werd ook een groot aantal religieuzen, zowel mannen als vrouwen, het eerlijk verdiende brood ontnomen, terwijl een aantal oudere religieuze leerkrachten, die niet meer in staat zijn om te werken, en waarmee de jongeren het levensonderhoud deelden, een droevige en kommervolle levensavond bezorgd wordt.

De bisschoppelijke ordinariaten hebben tegen deze bepalingen bij de desbetreffende autoriteiten met klem geprotesteerd.

Reeds tientallen van jaren heeft het katholieke volk zijn jongens en meisjes toevertrouwd aan deze godsdienstige inrichtingen van onderwijs, omdat hun daar waarborgen geboden werden voor een volwaardige, harmonische vorming van geest en hart.

Wanneer men hieromtrent een zuiver oordeel wil vormen, moet men een diepere blik hebben geslagen in de ziel van de jeugd; dan moet men de hartslag van duizenden ouders beluisterd hebben en de gehechtheid aan deze godsdienstige inrichtingen, die iedere gewone maat overtreft, van nabij hebben gadegeslagen.

Dat in deze inrichtingen de opvoeding tot vaderlandslievende gezindheid niet te kort werd gedaan, blijkt wel uit het feit, dat deze godsdienstige inrichtingen mannen en vrouwen hebben afgeleverd, wier offervaardigheid en dienstvaardigheid voor vaderland en volksgemeenschap algemeen bekend is en algemeen vol lof gewaardeerd werd. Mogen deze geestelijke opvoeders en leraren, zowel van de mannelijke als vrouwelijke religieuse orden en congregaties in deze droeve ure, getroost worden door de dankbaarheid die wij jegens hen in naam van het Katholieke volk uitspreken. Wij betreuren het ten zeerste en met ons het gelovige katholieke volk, dat deze katholieke inrichtingen het recht om onderwijs en opvoeding te geven ontnomen wordt, dat de religieuse onderwijzers, meestal brodeloos zijn gemaakt en dat zelfs vele katholieke ouders in hun vrijheid betreffende de keuze van een inrichting voor onderwijs voor hun kinderen beperkt worden.

Wij beschouwen het als onze plicht om U, beminde diocesanen, met aandrang te smeken de zo zwaar getroffen kloosterzusters over hun eerste nood heen te helpen. De religieuse zusters die uit de scholen verbannen zijn, zullen een andere bezigheid moeten zoeken om in haar karig levensonderhoud te voorzien. Thans moeten er bewijzen gegeven worden van katholieke offervaardigheid en christelijke naastenliefde. En iedere gelegenheid moet benut worden om haar in de echte geest van Duitse volksgemeenschap bij te staan. Geen der kloosters die getroffen zijn, door de nieuwe onderwijsbepalingen der autoriteiten, mag in nood verkeren, doordat het katholieke volk in het beoefenen der christelijke naastenliefde tekort zou schieten. Tientallen jaren lang, toen er nood heerste, hebben honderden dagelijks aan de poorten dezer kloosters gestaan en hebben daar brood en soep gehaald. Wanneer thans in deze huizen der Barmhartigheid zelf de zorg om het dagelijkse brood haar intrede heeft gedaan, dan mogen zij dit toch niet moeten derven omdat het katholieke volk geen medelijdend hart voor hen bezit.

Katholieke ouders: daar gij thans in de gegeven omstandigheden velerlei hulp bij de opvoeding uwer kinderen moet ontberen, zo rust thans een grotere last en verantwoording op U. Doch wilt daarom niet versagen! Ons heilig geloof brengt U in herinnering Gods Voorzienigheid, Zijn Liefde, Zijn Almacht en Wijsheid. Wat gij aan uw kinderen bewijst, dat doet gij toch altijd voor den Goddelijken Heiland zelf. Onder Gods zegen zal het U mogelijk zijn uwe kinderen op te voeden volgens de Wil van God en hen te behouden voor het geloof.

Door de H. Communie, vooral door de Communie van het gehele gezin, zullen de arbeid der ouders, de zorgen van den vader en de liefde van de moeder, telkens opnieuw gezegend worden, zodat niets het geluk van uw gezin en het levensgeluk uwer kinderen zal kunnen verduisteren.

Iedere tijdsperiode heeft haar grote taak; de tijd waarin wij thans leven, geeft de zeer grote taak om de echt-katholieke geest te behouden in het huisgezin en bij het probleem van de opvoeding der kinderen; hoe groter die taak is, des te groter zal ook de genade zijn, die God in Zijn oneindige goedheid ter beschikking stelt.

Er is geen enkele periode in de geschiedenis, waarin men niet zichzelf kan heiligen en waarin men niet gezegend zou kunnen worden, waarin men niet een heldhaftig geloof aan de dag zou kunnen leggen en waarin niet de rijkste zegen in bredere kring zou kunnen worden verspreid. Dit echter moet vooral tot uiting komen in het christelijke huisgezin.

Het herderlijk schrijven wordt besloten met de bisschoppelijke zegen van alle Oostenrijkse kerkvorsten.

CURACAO.

M.S. „COLOMBIA".

Met het m.s. „COLOMBIA", dat op 21 dezer van Amsterdam naar West-Indië vertrok, kan volgens telegrafisch bericht op 7 November te Curaçao worden verwacht. Het vertrek van Curaçao naar Europa zal plaats vinden op 19 in plaats van op 17 November.

De volgende dagwijzer zal worden gevolgd: aankomst/vertrek Barbados 2/3 Nov., Trinidad 4/5 Nov., La Guaira 6 Nov., Curaçao 7 Nov., Sta. Marta 8 Nov., Pto. Colombia 9 Nov., Cartagena 10 Nov., Kingston 12 Nov., Cristobal 14/15 Nov. Op 15 November vertrekt het schip van Cristobal op de thuisreis via de aanloophavens als per dagwijzer, derhalve met een vertraging van 2 dagen.

OM HET ONTWERP-KIESREGLEMENT.

[illegible] wat in mineur gestelde uitnodiging.

Het Bestuur van het Comité van Actie tot intrekking van het ontwerp-kiesreglement, dat bij de Staten is ingediend, heeft hierbij de eer U beleefd uit te nodigen alsnog zitting te willen nemen in dit Comité.

Opdat deze Actie een goede kans van slagen zal hebben, is het noodzakelijk, dat allen, die voor deze Actie voelen, daaraan deelnemen.

De mededeling, dat U zich bij onze Actie aansluit, kan hetzij schriftelijk, hetzij mondeling geschieden bij een der ondergetekenden.

We rekenen vast op Uwer aller medewerking.

Het Bestuur voornoemd:
J. W. J. van der Linde Schotborgh
J. A. Correa
P. H. Maal
S. A. L. Maduro
J. R. Quast

DR. VAN LIENDEN OVER CURAÇAO.

In de kleine zaal van het gebouw Excelsior, Den Haag, werden door dr. H. J. H. van Lienden, off. van gez. 1ste kl. K. N. I. L. met medewerking van de stichting I. N. E. F., voor genodigden enige door hem zelf vervaardigde films van Curaçao vertoond. Aanwezig waren o.a. minister Welter, de oud-gouverneur-generaal mr. D. Fock, oud-minister Deckers, gen.-majoor bd. van het Indische leger H. C. Nauta en vele hoogeplaatste ambtenaren van het ministerie van koloniën.

De heer J. J. de Jongh, chef van de afd. C van het departement van koloniën, leidde dr. Van Lienden — die tot voor kort als gouv- psychiater op Curaçao werkzaam was en die binnenkort weer naar Ned. Oost-Indië vertrekt — met enkele woorden bij de aanwezigen in.

Allereerst werd vertoond een zwartwitte film van de reis Curaçao—Holland, welke o.m. interessante beelden te zien gaf van de eilanden Trinidad en Barbados.

Daarna werd een tweetal fraaie, gekleurde films gegevens van het eiland Curaçao en van de hoofdplaats Willemstad, van het drukke scheepvaartverkeer, het grote petroleum-bedrijf der C.P.I.M. (Kon. Ned. Petr. Mij.), de „Traffic" over de Emmabrug en het leven in de oude binnenstad.

Na een korte pauze werden beelden vertoond van de „Cunucu", het binnenland van Curaçao, waarvan vooral de Reuzen-Cacteeën en de typische flora van het eiland de aandacht trokken. Met fraaie opnamen van het grote krankzinnigen-gesticht (waarvan dr. Van Lienden en de stichter en leider geweest is), alsmede van de rotsachtige Noord- en de vlakke Zuidkust, werd deze interessante film, welke gedurende de vertoning door den auteur op onderhoudende wijze mondeling was toegelicht, besloten.

Na afloop dankte de heer De Jongh, namens de aanwezigen, dr. Van Lienden met enige welgekozen woord voor het door hem gebodene.

DE PAARDENBAAI OP ARUBA.

Door Z. Exc. den Gouverneur is aan de Staten aangeboden een ontwerp 1ste suppletoire begroting 1939, welke ten doel heeft gelden aan te vragen voor verbetering van de Paardenbaai op Aruba, waardoor tegemoet zal worden gekomen aan een reeds meermalen ter sprake gekomen verlangen van de bewoners van dit eiland.

Het ligt in het voornemen zo spoedig mogelijk na 1 Januari doch in elk geval vóór 1 April 1939 te doen aanvangen met de voor deze verbetering noodzakelijk geachte werkzaamheden. Aangezien de overeenkomst met de firma, welke daarin het grootste aandeel zal hebben, vóór eerstgenoemd tijdstip moet worden aangegaan, kan de aanvraag van het benodigde crediet niet wachten tot de normale 1ste suppletoire begroting 1939, weshalve dit thans bij afzonderlijke suppletoire begroting geschiedt.

Als toelichting op de voorgenomen werken lezen we het volgende:

De Paardenbaai te Aruba wordt gevormd door een diepe geul, die zich ter plaatse van Oranjestad over een lengte van rond 2000 meters evenwijdig langs de kust uitstrekt en over die lengte door een rif van de open zee is afgescheiden. De bodem van deze geul ligt 6.50 meter tot 11 meter onder het wateroppervlak. Aan de zuidoostzijde is de baai door een diepe geul (minste diepte 6.20 meter onder laagwater peil) met de open zee verbonden. Aan de noordwestzijde wordt de geul begrensd door zandbanken, waarboven waterdiepten van minder dan 3 meter worden aangetroffen.

Schepen van middelbare diepgang gebruiken de zuidoostelijke geul als toegang tot de baai en vinden langs een ongeveer op de halve lengte van de Paardenbaai aanwezige steiger een veilige ligplaats. De haveningang dient voor deze schepen tevens als uitgang. De schepen moeten dus vóór het vertrek in de Paardenbaai zwaaien; voor deze manoeuvre vinden middelgrote schepen voldoende breed en diep vaarwater.

Voor schepen van grote lengte en grotere diepgang (zoals Sta. Paula, Sta. Helena en Sta. Rosa van de Grace-Line met een diepgang van 25 ' 8" en een lengte van 484 ' 4", de Chili-boten van de K.N.S.M. met een diepgang van 26 ' 4" en een lengte van ruim 400 ', de Caribia en de Cordillera van de Hapag met een diepte van 27 ' 9" en een lengte van bijna 500 ') is in de havenmond onvoldoende waterdiepte aanwezig en ontbreekt een zwaaikom van de nodige breedte en diepte.

Teneinde de mogelijkheid te scheppen dat ook zodanige schepen de haven van Oranjestad kunnen aandoen, is het volgende plan tot havenverbetering ontworpen: [illegible] Het aan de open zee grenzende recht gedeelte van de havenmond, thans diep 22 ' of 6.70 meter, wordt over de gehele breedte van 100 meter verdiept tot 32 ' of rond 9.70 meter. Aan het tracee van het gebogen gedeelte van de havenmond wordt een meer geleidelijk verloop gegeven en een grotere breedte van tenminste 120 meter. De diepte van dit gedeelte van de havenmond evenals die van het meer binnenwaarts gelegen vaarwater wordt gebracht op 30 ' of ruim 9 meter.

Tussen de havenmond en de plaats van de steiger zal de breedte van de vaargeul toenemen van 120 tot 150 meter.

Ten noordwesten van de steiger is een zwaaikom ontworpen met een breedte van 250 meter, waarin schepen met een lengte van rond 150 meter ruimschoots gelegenheid zullen vinden om de tot zwaaien vereiste manoeuvres uit te voeren.

Daar de constructie van de bestaande steiger niet toelaat de zeebodem in de onmiddellijke nabijheid van 6.20 meter tot 9.00 meter te verdiepen en derhalve de grotere schepen aan deze steiger geen ligplaats kunnen vinden, zullen deze schepen in de zwaaikom voor anker moeten gaan.

De noordoostelijke begrenzing van de zwaaikom wordt gevormd door een lijn in het verlengde van de Gouvernementssteiger. In deze lijn kan, zo nodig, in de toekomst een aanlegplaats voor schepen van grotere diepgang worden gebouwd.

Voor het goederenvervoer tussen een in de zwaaikom voor anker liggend schip en de Gouvernementssteiger is gerekend op aanschaffing van twee lichters voor een totaal bedrag van f 15.000.— welke met behulp van een te Oranjestad gestationneerde sleepboot zullen worden gesleept.

Bij een gehouden onderhandse aanbesteding is vóór de uitvoering van het benodigde baggerwerk een laagste prijs gevraagd van f 271.870.—. De uitgebaggerde grond kan voor een deel worden gedeponeerd langs de kuststrook in de nabijheid van de toegangsdam tot de Gouvernementssteiger teneinde daarmede nieuw haventerrein te winnen. Met het oppersen van de baggerspecie ten behoeve van een landwinning van 40.000 m² oppervlakte is een bedrag van f 60.000.— gemoeid.

Voorts dient te worden gerekend op bijkomstige werken in eigen beheer uit te voeren, kosten van toezicht en controle peilingen tot een bedrag van f 8.130.—.

In totaal zal derhalve een bedrag van f 355.000.— nodig zijn. Op de begroting vóór het dienstjaar 1939 werd onder nieuwe werken (artikel 135p van de uitgewerkte en toelichtende Staat) f 150.000.— toegestaan voor verlenging van de gouvernementssteiger in de Paardenbaai op Aruba. Het Bestuur stelt voor dit geld te besteden aan hogeromschreven havenverbeteringen, zodat nog een aanvullend crediet van f 205.000.— vereist wordt.

Op 5 November, a.s. hoopt de Eerwaarde Moeder CHRISTINE in het St. Jozefgesticht te Santa Rosa Haar Gouden Kloosterfeest te vieren.

Voor belangstellenden zal receptie gehouden worden: tussen 10 en 12 uur v.m.

De Zusters van het St. Jozefgesticht

2—1.

Aankomst en vertrek der schepen gedurende de maand October 1938.

26.	Duitsch.	H. C. Horn	Pto. Colombia	Pto. Cabello.
27.	„	Sesostris	Pto. Cabello	Pto. Colombia.
27.	Fr.	San Jose	Cristobal	Havre.
28.	Ned.	El Libertador	La Guaira	Aruba—Maracaibo.
28.	„	Flora	Maracaibo	Pto. Cabello.
28.	Eng.	Tamaroa	Panama	Southampton.
28.	Duitsch	Caribia	Pto. Colombia	Pto. Cabello.
30.	Ned.	Colombia	Pto. Cabello	Pto. Colombia.
30.	Ned.	Midas	Oost-Venezuela	
31.	Ned.	El Libertador	Aruba—Mcbo.	Aruba—Maracaibo.
31.	Ned.	Bodegraven	Cristobal	Liverpool.

Bekendmaking.

Bij dezen wordt in opdracht van Z. E. den Gouverneur van Curaçao ter kennis van belanghebbenden gebracht, dat ingaande 1 januari a.s. op de Eilanden Curaçao en Aruba voldoende gelegenheid zal bestaan om het risico ex „ongevallenregeling 1936" bij toegelaten particuliere verzekeringsmaatschappijen onder te brengen. In verband hiermede worden de bij het Gouvernement van Curaçao gesloten verzekeringen ingaande 1 Januari a.s. opgezegd.

De verzekeringsmogelijkheid bij het Gouvernement van Curaçao blijft slechts bestaan voor die personen of ondernemingen, welke niet slagen in het sluiten van een verzekeringsovereenkomst bij bedoelde particuliere verzekeringsmaatschappijen.

De Directeur van het Departement
Accountantsdienst, Sociale
en Economische Zaken,
L. F. JANSEN.

3-3

BEDREIGING.

Terzake bedreiging zijn door de Politie verbaliseerd de manspersonen B. en L.

OVER DE KOP GESLAGEN.

In de voormiddag van 10 October 1938, is op de weg om het Schottegat een vrachtauto, beladen met steenslag, over de kop geslagen. De bestuurder, een zekere C., liep hierbij zodanige verwondingen op, dat hij in het St. Elisabeths Gasthuis alhier moest worden opgenomen. Naar de oorzaak wordt een onderzoek ingesteld.

HUISVREDEBREUK.

Terzake huisvredebreuk is door de Politie verbaliseerd de 25-jarige chauffeur S.

Verslag Curaçaose Bank.

Aan het Verslag 1937 ontlenen wij:

Economische toestand.

Gedurende 1937 bleef de marktprijs van de aloë vrij hoog, waardoor zowel op Aruba als op Bonaire belangrijke winsten hieruit werden verkregen.

De aanbouw van huizen voor rekening van particulieren, in hoofdzaak buiten het eigenlijke stadsgedeelte, nam toe. De villawijk op het terrein Rio Canario door de Curaçaosce Petroleum Industrie Maatschappij voor haar employé's aangelegd, werd in gebruik genomen, evenals een 25 tal huizen, eveneens langs het Schottegat gelegen, welke bestemd zijn voor de Hollandse arbeiders van genoemde Maatschappij.

De stichting Volkshuisvesting deed op haar terrein in Mundo Nobo een aanvang maken met de bouw van een aantal arbeiderswoningen, welke in huurkoop zullen worden uitgegeven.

Op Aruba nam eveneens tengevolge van de toenemende bedrijvigheid der olieraffinaderijen de nieuwbouw een hoge vlucht.

Te vermelden valt tevens de oprichting van een tweetal werkkampen, n.l. een, uitgaande van het Leger des Heils en een van de R. K. Missie.

Als een gevolg van de stijging van de prijzen van de meeste artikelen tengevolge van de devaluatie, waarvan reeds in het vorige verslag melding is gemaakt, werden in begin 1937 de minimum lonen voor arbeiders in Gouvernements dienst en bij de C.P.I.M. verhoogd, terwijl aan de Gouvernements ambtenaren 5% salarisverhoging werd verleend.

De werkzaamheden bij de phosphaat-exploitatie op Curaçao namen enigszins toe, waardoor het gemiddeld aantal arbeiders, bij die exploitatie werkzaam, van 360 per dag steeg tot 401 per dag.

In de [illegible] Bovenwindse eilanden kwam vrijwel geen verandering.

Evenals in vorige jaren trokken velen naar Curaçao en Aruba, alwaar zij voor het merendeel bij de olie-maatschappijen emplooi vonden.

Handel.

Door de toenemende verbetering in de economische toestand nam de koopkracht van de bevolking over het algemeen toe, waardoor ook de opleving van de handel blijft toenemen. Evenals in vorige jaren werd vrij veel ingekocht door toeristen en scheepsbemanningen, terwijl bovendien de aanwas van bevolking ten behoeve der olieraffinaderijen een gunstige invloed op de handel had.

De handel in bouwmaterialen zowel op Curaçao als op Aruba ondervond de gunstige gevolgen van het bouwen van nieuwe woningen.

Hoewel in de toestand van de handel op Bonaire geen vooruitgang viel te constateren, kan toch van een verdere achteruitgang evenmin gesproken worden.

Op de Bovenwindse Eilanden, waar de koopkracht der bevolking zeer gering is, is de handel van weinig betekenis.

De waarde van de totale invoer van Curaçao en Aruba bedroeg respectievelijk f 139.559.499.— en f 158.729.001.—, waaronder echter begrepen f 110.641.268. en f 141.657.694.— aan invoer van olieproducten en materialen ten behoeve van oliebedrijven.

De waarde van uitgevoerde olieproducten uit Curaçao en uit Aruba bedoeg respectievelijk f 117.561.600.— en f 150.076.614.—.

De waarde van de uit Curaçao uitgevoerde phosphorzure kalk was f80.298.—.

De waarde van uitgevoerde aloëhars van Aruba, Bonaire en Curaçao bedroeg gezamenlijk 111.433.— en voor Aruba alleen f 80.298.—.

Het aandeel van Nederland in de in- en uitvoer van Curaçao en van Aruba bedroeg respectievelijk f 7.953.661.—, f 859.906.— en f 17.587.968.—, f 9.911.854.—.

De doorvoer van Curaçao en die van Aruba geven respectievelijk aan 415.436.092 K. G. en 753.951.108 K. G., waarvan echter olie en olieproducten 257.434.576. K. G. en 634.722.900 K. G. uitmaken.

Van de overige goederen op Curaçao doorgevoerd bestond ruim 70.000 ton uit cement, ijzerwaren en hout, bestemd voor de oliemaatschappijen in Venezuela.

De gewone doorvoer van koffie, suiker en bonen bedroeg 27.000 ton tegen 40.000 ton in 1936.

De gehele doorvoer, olie en olieproducten niet medegerekend, bedroeg voor Curaçao over 1937 158.001 ton tegen 155.712 ton in 1936.

Scheepvaart.

De grotere bedrijvigheid in de olie-industrie had een levendiger scheepvaart tot gevolg. Het aantal schepen, dat de haven gedurende het verslagjaar bezocht, nam aanmerkelijk toe.

De tankvloot van de Curaçaose Scheepvaart Maatschappij werd met 3 tankschepen uitgebreid, het laadvermogen der vloot bedroeg aan het einde van 1937 124.792 ton tegen 92.222 ton aan het einde van 1936.

[illegible] tankschepen en de schepen der West-Indische Scheepvaart Maatschappij, welke op de omliggende havens varen, buiten beschouwing latende, werd Curaçao door schepen in geregelde dienst door 11 verschillende maatschappijen aangelopen, hunne nationaliteit gesplitst als volgt: 2 Nederlandse, 2 Amerikaanse, 2 Duitse, 4 Engelse en 1 Franse.

Verder doet een groot aantal scheepvaartmaatschappijen Curaçao onregelmatig aan.

Toeristenschepen deden Curaçao in 1937 25 keren aan. Deze schepen meerden deels in de St. Annabaai en deels in de Caracasbaai. Door deze toeristenschepen werden in totaal 11.897 passagiers meegebracht, tegen 12.258 in 1936.

Behalve deze dagjestoeristen brachten de verschillende scheepvaartlijnen in geregelde vaart ook een aanzienlijk aantal toeristen mede, die enkele dagen op Curaçao doorbrachten om met een volgende boot van dezelfde maatschappij terug te keren, hetgeen behalve de handel ook het hotelwezen ten goede kwam.

Het aantal stoomschepen in Caracasbaai en Bullenbaai gekomen om te bunkeren of wel tot het innemen van olieproducten bedroeg in 1937 693 met een netto-inhoudsmaat van 7.513.925 M³ tegen 457 schepen met een netto-inhoudsmaat van 6.069.372 M³ in 1936.

De Paardenbaai op Aruba werd evenals in 1936 behalve door het S.S. „El Libertador" van de K.N.S.M. en de vrachtboten van de New-York-Venezuela lijn dierzelfde maatschappij en de schepen van de Grace Line, nog bezocht door verschillende boten van de H.A.P.A.G., Horn Line en Aluminum Line.

Bovendien werd de Paardenbaai enige malen door de wildevaart-vrachtschepen aangelopen om bouwmaterialen te lossen.

In de St. Nicolaasbaai nam het scheepvaartverkeer toe.

Onderstaande staat geeft een vergelijkend overzicht van de op Curaçao en Aruba totaal ingeklaarde schepen tussen de jaren 1937 en 1936.

CURAÇAO.

	Stoomschepen	netto-inhoud in M³
1937	5657	33.619.960
1936	5241	31.070.808

	schepen zeil-	in M³ netto-inhoud
1937	1822	152.137
1936	1897	154.383

ARUBA.

	Stoomschepen	netto-inhoud in M³
1937	4872	32.269.385
1936	4185	26.604.400

	zeilschepen	netto-inhoud in M³
1937	832	106.133
1936	755	94.588

Havenbedrijf.

Noch voor de haven van Curaçao noch voor die van Aruba werden in 1937 uitgaven gedaan.

De Lago Oil & Transport Co. Ltd. verbeterde hare haven te St. Nicolaas door het bouwen van papieren en dokken, het uitdiepen en het doorgraven van de Westelijke havenmond.

Luchtvaart.

Met ingang van 1 Januari 1937 werd het aantal diensten op Aruba met één vermeerderd. Hierdoor ontstond een dagelijkse dienst (behalve op Zondag) tussen Curaçao en Aruba.

De Maracaibo-dienst werd eveneens de 1ste Januari 1937 met één dienst per week uitgebreid, waardoor deze lijn driemaal per week gevlogen werd.

De 19de Januari 1937 werd de lijn Curaçao—La Guaira geopend en tweemaal per week gevlogen.

Het voorlopig contract met Venezuela, dat telkens voor de duur van enige maanden moest werden verlengd, werd op 19 Juli 1937 definitief door het Congres goedgekeurd en door den President der Republiek ondertekend, waardoor het wetskracht verkreeg.

De diensten werden het gehele jaar uitgevoerd met de beide F-18 vliegtuigen P.J.-A.I.S. (Snip) en P.J.-A.I.O. (Oriol).

Op ultimo December kwam per S.S. „Bodegraven", het F-8 vliegtuig P.J.-A.E.D. (Duif) aan, dat voorlopig voor karteringsopdrachten zal worden gebruikt.

Het aantal vervoerde passagiers bedroeg over de gehele dienst in totaal 6293, gesplitst als volgt:

traject Curaçao—Aruba vice versa	3529
traject Curaçao—Aruba—Maracaibo vice versa	1464
traject Curaçao—Coro vice versa	124
traject Curaçao—Bonaire vice versa	36
traject Curaçao—La Guaira vice versa	1140

Industrie.

OLIERAFFINADERIJEN.

Gedurende het verslagjaar nam de bedrijvigheid in de olie-industrie wederom belangrijk toe.

Curaçaose Petroleum Industrie Maatschappij. Gedurende 1937 werd de bouw van 60 employé's-woningen op Rio Canario voltooid, terwijl thans (aanvang 1938) nog een zestigtal onder constructie zijn.

De kampen voor het onderbrengen van Surinaamse vaklieden en Portugese arbeiders werden uitgebreid.

De Stichting „Volkswoningbouw", welke gefinancieerd wordt door de C.P.I.M., heeft tot nu toe aan 41 employé's en maandgelders bouwcrediet verstrekt, terwijl verdere credieten in 1938 beschikbaar zijn voor de bouw van nog ongeveer 20 dergelijke woningen.

De aangevoerde hoeveelheid olie steeg van 8.902.520 ton in 1936 tot 10.874.365 ton in 1937.

De hoeveelheid in ladingen uitgevoerde olie bedroeg 8.437.069 ton in 1937 tegen 7.493.193 ton in 1936.

De tankschepenvloot vermeerderde met 3 schepen en bestond eind 1937 uit 37 schepen met een laadvermogen van 124.792 otn tegen 92.222 ton eind 1936.

Het aantal employé's in dienst dezer Maatschappij en van de Curaçaose Scheepvaart Maatschappij bedroeg aan het einde van 1937 435 en 330 tegen 378 en 309 einde 1936.

Het aantal maandgelders beliep 309 en het aantal arbeiders 4583. Deze getallen waren voor 1936 respectievelijk 300 en 4923.

De Curaçaose Scheepvaart Maatschappij had aan boord van hare schepen, behalve officieren, ene bemanning van 861 koppen tegen 827 in 1936.

Het bedrag door deze beide Maatschappijen uitbetaald aan arbeidslonen, salarissen en gages beliep respectievelijk f 7.674.450.— en f 2.868.846 of wel te zamen f 10.543.296.— tegen f 9.792.200 in 1936.

In het „Koningin Wilhelmina Dok" en het „Juliana Dok" werden in 1937 gezamenlijk 290 schepen gelicht tegen 282 in 1936.

Lago Oil & Transport Co. Ltd. Een nieuwe destillatieinrichting van grote capaciteit werd bijgebouwd, alsmede vele tanks voor opslag van gasoline, enz., woningen, een hospitaal en een winkelgebouw, terwijl aan het einde van het jaar de canstructie-arbeid nog in volle gang was.

Een aanvang werd gemaakt met de bouw van een tijdelijk kampement voor ongeveer 1400 arbeiders, die van elders moeten komen voor de nog uit te voeren constructie-werken.

Arend Petroleum Maatschappij. Ook deze Mij. voerde constructie-werken uit o.a. de bouw van 29 tanks voor opslag van olieproducten.

In totaal bedroeg de in- en uitvoer van olieproducten van Aruba over 1937 respectievelijk 13.392.456 en 11.765.064 ton.

HOEDENINDUSTRIE. De uitvoer van gevlochten hoeden wijst ten opzichte van 1936 wederom een toeneming aan.

Op Curaçao wordt het hoedenvlechten nog door velen beoefend. Gedurende het verslagjaar bedroeg de uitvoer 25.418 dozijn hoeden met een waarde van f 92.898.— tegen respectievelijk 23.959 dozijn en f 71. 555.— in 1936.

IJS- EN SODAWATERFABRIEKEN. De Curaçaose IJs Mij., de grootste ijsfabriek op Curaçao, produceerde gemiddeld 4.7 ton ijs per dag. Een groot deel van dit ijs werd verkocht aan schepen. Aan particulieren wordt niet meer zoveel geleverd als vroeger, omdat het gebruik van „refrigerators" sterk toeneemt.

De bestaande ijsfabrieken op Aruba en St. Maarten voorzagen in de plaatselijke behoefte. Ook op Aruba neemt het gebruik van „refrigerators" toe.

Door een 6 tal fabrieken worden sodawater en limonade geproduceerd. Op Curaçao is bovengenoemde maatschappij ook van deze artikelen de voornaamste producente. De omzet in 1937 zedroeg 16.633 dozijn flessen limonade en 12.406 dozijn flessen sodawater.

ELECTRICITEITSBEDRIJF. Door de centrale van de N.I.G.M. op Curaçao werden gedurende 1937 5.944.360 K.W.U. opgewekt waarvan 5.017.918 K.W.U. aan de verbruikers werden afgeleverd. Deze cijfers waren voor 1936 respectievelijk 5.169.930 en 4.346.735.

Het electricteitsbedrijf te Oranjestad en St. Nicolaas op Aruba functionneerde normaal. Ernstige storingen kwamen niet voor. De uitkomsten van het bedrijf waren goed.

Aan een particulier werd concessie verleend tot aanleg en exploitatie van een electriciteitsbedrijf voor het dorp Sabaneta op Aruba.

Aan het einde van het jaar waren de palen voor de leidingen gedeeltelijk geplaatst.

De electrische lichstinstallaties op Bonaire en op St. Maarten waren het gehele jaar in bedrijf en voldeden vrij goed.

Landbouw.

Benedenwindse eilanden.

Tengevolge van de onvoldoende regenval aan het einde van 1936 en een insectenplaag, mislukte de oogst in 1937 gedeeltelijk. Aan het einde van het verslagjaar deed de stand van de gewassen een goede oogst vermoeden. Op Bonaire stond de oogst er zelfs bijzonder goed voor.

In de loop van het verslagjaar werden zowel op Aruba als op Bonaire alle aloëaanplantingen gesneden en gelekt. De uitvoercijfers voor 1936 waren voor deze eilanden te zamen 267 ton ter waarde van f 138.486.—.

Op Curaçao stierven vele dividivibomen en was de oogst zeer gering. Op Aruba wordt er weinig gedaan aan de dividivi pluk als gevolg van de hogere lonen, die in de olie-industrie verdiend kunnen worden. Op Bonaire, waar de economische omstandigheden zo geheel anders zijn dan op Curaçao en Aruba, was de verkregen oogst niet ongunstig, alhoewel de bomen te lijden hadden van insecten en parkieten. De prijs is wederom gestegen.

Voor oranjeschillen bestond evenals in 1936 weinig vraag, terwijl de prijs daalde. Uitgevoerd werd 5 ton ter waarde van f 2.537.

Bovenwindse eilanden.

Niettegenstaande de gernige regenval werd op St. Maarten de bebouwde oppervlakte uitgebreid. Vele kleine bedden werden aangelegd en beplant met uien. De oogst van de verschillende voedselgewassen slaagde voldoende.

Op St. Eustatius kon tengevolge van de grote droogte in 1937 bijna niet geplant worden. Enkele aanplantingen zijn zelfs verloren gegaan. Van een goede oogst 1937/38 zal dus geen sprake zijn.

Aangezien de oogst 1936/1937 overvloedig was, konden in 1937 640.319 K.G. zoete aardappelen en 92.859 K.G. yams worden verscheept. De met Hollandse aardappelen genomen proef kan als mislukt worden beschouwd.

Op Saba was de regenval normaal, doch door het vertrek van vele, en juist de beste werkkrachten is van een geregeld landbouwbedrijf geen sprake meer.

Veeteelt.

De veeteelt in het gebiedsdeel voorziet vrij wel in de behoefte aan klein vee. Slechts een deel moest uit het buitenland worden aangevoerd. Voor wat betreft grote slachtvee schiet de veestapel van het gebiedsdeel te kort; van de 4126 runderen in het abbatoir op Curaçao in 1937 geslacht waren slechts 297 stuks van inheemse oorsprong.

Zoutwinning.

In 1937 verleende het Gouvernement wederom een voorschot aan de eigenaren van de zoutpannen op Bonaire voor het garen van het zout. De kwaliteit was buitengewoon goed. Het afzetgebied is echter zeer beperkt tengevolge van het grote gebruik van minerale zouten, het instellen van een zoutregie in omliggende landen en door de rechten, die bij invoer op verschillende naburige vreemde eilanden geheven worden ter bescherming van eigen zoutproducerende gebieden.

Gedurende 1937 werd, in vergelijking met voorgaande jaren, op St. Maarten een grotere hoeveelheid zout gegaard.

Uitgevoerd werd in 1937 door:

Curaçao 230.963 K.G. waarde f 1.410.
Bonaire 1.042.890 K.G. waarde f 4.217.
Maarten 1.063.164 K.G. waarde f 6.574.

Mijnwezen.

MIJNMAATSCHAPPIJ „CURAÇAO II". In 1937 werden 97.648 ton phosphorzure kalk en 185 ton fijngemalen phosphaat verscheept tegen respectievelijk 79.836 en 215 in 1936.

Het gemiddelde aantal arbeiders per dag bedroeg 401, waarvan 373 geboortig uit dit gebiedsdeel.

GOUD OP ARUBA. Een stuk grond werd in concessie gegeven voor de ontginning op goud en zilver. Een in exploratie uitgegeven terrein werd teruggegeven. Aan het einde van het jaar was men nog niet met de exploratie begonnen.

VULKANISCHE AS OP ST. EUSTATIUS. Gebleken is, dat de enkele jaren geleden opgerichte maatschappij, die met Amerikaanse kapitaal werkte, niet tot exploitatie van de aanwezige vulkanische as zal overgaan.

ZWAVEL OP SABA. Wordt niet geexploiteerd.

KOLONIALE POSTSPAARBANK.

Gedurende het jaar 1937 is wederom een druk gebruik van de Bank gemaakt.

Het aantal Inlagen en het ingelegde bedrag bedroegen 7062 stuks en f 629.495.69 tegen 5.880 en f 599.944.46 in 1936.

Het aantal Terugbetalingen en het terugbetaalde bedrag bedroegen 3055 stuks en f 492.747.97 tegen 2935 stuks en f 508.864.18 in 1936.

Het aantal Inleggers vermeerderde met 466 en werd in totaal 8.216.

Het saldo tegoed der inleggers steeg met ruim f 72.000.— en bedroeg op ultimo December 1937 f 1.191.398.45.

DEFENSIE AVOND CLUB CURAÇAO

Zaterdagavond werd in de club Curaçao een avond gegeven ten bate van het Nederlandse defensiefonds, welke in alle opzichten geslaagd mag heten.

Met Zijne Excell. den Gouverneur en familie was de elite van Curaçao daar aanwezig.

De voorzitter van de Club, de Hr. Richard Henriquez sprak het welkom. De avond die door zang en muziek werd opgeluisterd had een zeer geanimeerd verloop, vooral de Amerikaanse bazar, waarbij stukken tot 2 — 3 maal toe werden verkocht. Naar we vernemen bedroeg de opbrengst voor het fondt dan ook de niet weinig respectabele som van vier mille.

Een illuster voorbeeld van Vaderlands liefde.

VRIENDELIJK VERZOEK.

Vriend of kennis, wien ik het photodeel van het zeer dure werk: Martin Gesinde 's **„Die Feuerland-Indianer"** geleend heb, wordt heel dringend verzocht, het mij terug te bezorgen, persoonlijk, of door de redactie van de Amigoe.

P. M. Luyckx, O. P.

KATHOLICISME EN NATIONALISME.

Er staan twee gezegden voor me, twee uitdrukkingen, die ieder kent:

„De liefde tot God gaat alles te boven".

„De liefde tot zijn vaderland is ieder aangeboren".

De liefde tot het vaderland kan een prikkel zijn tot grote dingen, die liefde kan ons leven bezielen met een moed, die bovenmenselijk is. Even zegt men iets van ons vaderland en we lopen al warm. Boven de liefde tot ons vaderland moet de liefde tot God staan. „Wat het zwaarste is, moet het zwaarste wegen".

Dat nemen we zo wel [illegible] toch, er kunnen conflicten komen, aan de ene kant trekt ons de liefde tot ons vaderland tot iets, terwijl de liefde tot God ons kan zeggen, dat we anders moeten doen.

Om een recent voorbeeld te geven: De Oostenrijkers hebben dat conflict gekend en fel in hun ziel uit moeten strijden. Het leek hun zo mooi, dat het nu weer zou kunnen gebeuren, dat alle Duitsers zouden gaan behoren tot één rijk, één groot Duits rijk; hun hart sprak, het leek zo mooi.

Maar daar naast was de liefde tot God, mochten ze het gevaar lopen dat hun verboden ging worden? De liefde tot God moet alles te boven gaan. De kans reeds dat ze God minder zouden kunnen dienen, moest hen voorzichtig doen worden, moest hen er voor hoeden, zich maar niet alleen op een gevoel van liefde voor het vaderland te laten drijven.

De geschiedenis van iedere tijd kent voorbeelden van zulke gevallen, waarbij men zich wel rekenschap dient te geven dat de liefde voor God offers kan vragen. Men zou dit of dat graag hebben voor zijn vaderland, maar het is een onberedeneerde liefde voor het vaderland, die het geloof zelfs in gevaar brengt. Ik weet niet of zich dat conflict al eens in het klein heeft voorgedaan in de Curaçaose politiek, maar het kan komen.

Br.

Ieder kan gelukkig zijn, als men afleert het leed te groot en geluk te klein te zien.

Menig jong leven is door gebrek aan liefde en...... begrijpen, langzaam aan tot mislukken gedoemd.

Schrijf nooit een brief als ge erg kwaad zijt; wacht daarmede totdat ge weer kalm zijt.

Wij denken juist aan niets méér, dan aan het geen wij wensen te vergeten.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

De Hertog van Kent is benoemd tot Gouverneur Generaal van Australië.

Dit is voor de eerste maal dat een broeder des konings tot Gouverneur Generaal van een der dominums is benoemd.

In de strijd tussen Chinezen en Japanners is de stad Hankow gevallen. Het grootste deel der stad staat in brand.

Op het schip van de Hapag „Deutschland" is op weg naar New York, 200 mijl ten Z. O. van Kaap Race, brand uitgebroken. De kapitein zond S.O.S.-seinen aan de schepen om alle passagiers over te nemen. Er bevinden zich 1000 personen aan boord.

Later werd gemeld dat men de brand onder controle heeft.

Goering zond een semiofficieel schrijven aan Lord Londondery betreffend Duitse koloniën.

Duitsland wil niet tot het uiterste wachten en wat het verlangt zijn de vroegere Duitse koloniën in Afrika. Wel wil Duitsland van Taganyka een ruil aangaan, zo dat het Duits koloniaal gebied een geheel vormt.

Hitler bracht een bezoek aan Wenen.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs en Nieuwsb.

De verzekeringsmaatschappij Nationale Lloyd, waarvan de directie in verbinding stond met het onlangs failliet verklaarde bankiershuis van Wiecherink en Muchster is eveneens failliet verklaard.

Mr. Reitsma is afgetreden als directeur van de Surinaamse bank, als zijn opvolger werd de heer G. Schoch benoemd.

VOOR DE KEUKEN.

Smakelijke souperschotels.

Het souper is een maaltijd, waarbij de smakelijkheid der gerechten een grote rol speelt. Een warme schotel, opgemaakt met verse groene salade, een weinig vruchten, maken samen een eenvoudige maaltijd uit, die iedereen zal aanstaan.

Hieronder twee recepten:

Ham en aardappelkastrol.

2 eetlepels boter, 1/4 fijngesneden uien, 1 blik gecondenseerde selderijsoep, 1/2 kop melk, 2 ons Pjmientokaas, 2 eetlepels gehakte peterselie, 3 kopjes gekookte aardappelen in vierkante blokjes en plm. 2 kopjes gesneden ham.

Smelt de boter in een pan en kook de uien tot ze zacht worden, maar laat ze niet bruin worden. Voeg er dan de selderijsoep, de melk, één of 1 1/2 ons kaas, de gehakte peterselie en de blokjes aardappelen bij. Zet 1/3 van dit mengsel in een geboterde kastrol, breng hier een laag gesneden ham op, vervolgens weer een laag van het aardappelmengsel, de overgebleven ham, weer een laagje, maar zo dat de bovenste laag uit ham bestaat. Bak dan alles in een matig verwarmde oven (350°) gedurende 35—40 minuten. U hebt genoeg voor 6 couverts.

Ham en eieren brosse cake.

1 blik gecondenseerde paddenstoelensoep, 1/2 melk, 34 kop vierkante blokjes ham en 3 hardgekookte eieren.

Schud de paddenstoelensoep in een pan, meng ze goed, voeg dan de melk erbij en verhit dit alles goed. Voeg dan de ham en de gesneden eieren erbij en verhit het 5—10 minuten.

Deeg voor brosse cake.

2 kopjes meel, 1/2 lepel zout, 3 lepels Baking Powder, 4 eetlepels boter en plm. 2/3 kop melk.

Zift het meel, voeg er zout en Baking Powder bij en zift opnieuw. Maak openingen in het meel en voeg de melk erbij, meng het tot een stijve deeg. Geef de deeg een ronde vorm, en snij hem in schijven van plm. 5 cm. dikte. Leg deze schijven in een geboterde pan en laat het plm. 15—20 minuten bakken in een oven van ongeveer 450° F.

Leg de gebakken brosse cakes van elkander af, doe er boter op, terwijl ze heet zijn. Maak een mengsel van roomham en eieren en leg hiervan een lepel op elke cake, nadat eerst het bovenste laagje van de cakes is verwijderd. Maak alles op met peterselie. U krijgt voor 6—7 personen.

BONAIRE.

„De eerste kennismaking is van zeer veel waarde", zegt men. Zo het waar is, ga dan niet per vliegmachine naar Bonaire, maar per boot, die aankomst is prachtig, het is geen binnenlopen van een haven, neen heel Bonaire komt in heel de breedte voor u liggen, eerst de omtrekken, dan krijgt alles kleur, het water is groen tegen de kust aan, de huizenrij wit-geel, een enkele vlag daarboven.

Op de stille steiger staat de veldwachter, achter hem uit de muur een dik kanon, het is vaderlandse bodem die men betreedt. Er liggen wat barken aan boeien, en een enkele Venezolaanse groentenschuit.

Komt men per vliegmachine, dan staat men in eens op een kale vlakte, in de brandende zon, en er is niets typisch verschillend van Curaçao, men rijdt naar de Playa, maar men komt er werkelijk verkeerd binnen, de Playa is aan zee gebouwd. Een vliegtocht geeft echter wel een indruk van de grote en de vreemde vorm van het eiland, de bergen in het Noorden, de vlakte in het Zuiden. Rincon te zien van boven uit de lucht daar tussen, de bergen is iets unieks voor ons hier.

Hoe net zijn de huizen op Bonaire. Wanneer men dagelijks gaat door de straatjes van Willemstad, dan went men aan alles, men vergeet te zien, hoe vreselijk die bewoning is en dat in onze tijd. Ziet men de huizen op Bonaire dan frappeert het verschil. De huizen van Bonaire, zowel op de Playa als in Rincon, ze zitten allen goed in de verf. Het is dus waar, dat de mannen van Bonaire die uit werken zijn gegaan op Curaçao en Aruba, werkelijk goed geld naar moeder de vrouw sturen. Men zegt dat die toestand nu toch wel beter is dan b.v. een twintig jaar geleden, toen men naar San Domingo en Cuba, etc. trok, toen moet men wel eens vergeten heben, dat men toch wel wat kon opsturen.

„Er zijn geen mannen meer op Bonaire". Dit moet verstaan worden op dezelfde manier als men dat andere gevleugelde woord: „Er zijn geen bomen op Curaçao" moet verstaan; er zijn er nog wel, maar niet veel.

Op de weg van de Playa naar Rincon ligt een verlaten voetbalveld, er zijn geen spelers meer. Er is een padvinderij — en wat keurig — maar een jeugdbeweging te beginnen voor de oudere jeugd heeft geen zin, daar toch allen die wat ouder worden en wat pienter zijn, het eiland verlaten. De vrouwen houden zich nu met korfballen bezig, modern hoor.

Misschien dat men in de toekomst de mannen door de bevordering der aloëverbouwing op het eiland kan houden.

Er wordt hard voor gewerkt, gelukkig. Er is alleen nog één probleem, wie zal koken, óf de particulier, óf de opkoper. „Doet de particulier het, dan gaat er zoveel nodeloos verloren", zegt de opkoper. „Doet de opkoper het, dan verlies ik veel van de verdienste", zegt de particulier. Er is een middenweg. Grote kokerijen in cooperatief verband door de particulieren opgericht. De mannen willen er wel werken op het land, (waarom ook niet?) iets wat niet van alle eilanden gezegd kan worden.

Verkeer is er niet veel, de enkele auto, die voorbij komt, vindt het echter nodig hard te toeteren. De kinderen dragen nog die mooie nonnenkappen tegen de zon. Van wege het verkeer behoeft men daar, gelijk men dat op Curaçao deed, die kappen nog niet af te schaffen.

Toch is Bonaire ook weer zijn tijd vooruit, er fietsen meer vrouwen, als op Curaçao.

Men zegt dat de kinderen op Bonaire te kleine neuzen hebben, maar dit wordt beweerd door leken in het vak, dat anthropologie heet. We zullen, wat dat betreft, voorlopig maar wachten, op een onderzoek van een of andere professor, die het voor de vooruitgang van de mensheid nuttig oordeelt, zulk een onderzoek in te stellen.

In de bouwwerken als: de muziektent, het Julianamonument, de bruggen over de rooien, menen wij de hand van dezelfde ontwerper te mogen veronderstellen.

De eenmaal per week draaiende bioscoop zou u kunnen vertellen, dat de Bonairianen een huiszittend volk is.

Rincon is een eiland tussen de bergen. Het heeft nog zijn eigen folklore, zijn lintedans, ook gelijk op de Boca St. Michiel. Het volk leeft er om de kerk. Dorpen kent onze West eigenlijk niet, maar Rincon lijkt er een beetje op. Er is hier niet die vorming van een dorp om een kerk, bij een brug, etc., alleen wel een krans van hutten rond de plantage-woning.

De mensen van Rincon trokken veel naar Venezuela vroeger. Dat was een veertig jaar geleden, men ging naar de kopermijnen van Tucacas bij Porto Cabello. Het heeft de mensen anders gemaakt in Rincon.

Wil men gaan zien hoe de wereld dooreen gesmeten kan worden door een aardbeving, dan bezie men de bergvorming op Bonaire. Het staat er klaar om in te vallen, het is juist of vijf minuten geleden de aardbeving, die de bergen deed barsten, is op gehouden en het over vijf minuten weer kan gaan beginnen te rommelen.

Wat het touristen-verkeer betreft, ik geloof namens de flamingo's mee te kunnen delen, dat ze niet van plan zijn hun medewerking te verlenen. Deftig stappend, hun poten optrekkend tot een scherpe hoek, gaan ze er vandoor, ze groeten niet eens.

Bonaire zien, doet goed. Is het om de nette huizen, de aankomst, de grootse bouw der huizen? Wat een eigenaardige beweging om op zulk een eilandje, waar de mensen het toch niet ruim gehad moeten hebben, van die geweldige huizen te bouwen. Is het om die boten tegen de kust, er ligt er een in aanbouw op de helling. „De pastoor zal komen, hij zal daar komen te staan op de voorplecht en hij zal bidden over onze boot en dan trekken wij erop uit, om koningsvis te vangen"?

Is het om dat kleine jochie op de hem te grote ezel, wat dat door de straat draaft? Vrouwen rijden deftig schrijlings. Ze hebben geen haast en waarom ook? Eenmaal komt voor ons toch ook de dag, dat de klok voor ons zal kleppen, de mannen zullen lopen achter ons lijk en de vrouwen zullen door de jalouziën staan te tellen hoeveel mannen ons volgen.

Nu strijken de K.L.M.-vogels neer op dat stille Bonaire, de geiten worden er onrustig van. Het zal wel gaan; zeker, als het Vormen is of in de Kersttijd etc., als nu die vogels eens alle post mee namen, of dat nu eens de dienst op La Guaira op sommige dagen het eiland eens aandeed. Dan gaat het zeker best.

Zou het op Bonaire gemakkelijker zijn om in de hemel te komen als elders, men krijgt er zulk een mooie indruk van. Och, het zal wel overal hetzelfde zijn. Wie was ook weer die Oosterse koning, die neerzag op de mooie huizen van zijn koningstad en zei: „Licht de daken eens op en zie naar binnen, van buiten lijkt alles mooi, maar ook daar wordt de levensstrijd gestreden, kan er ook verdriet zijn in uiterlijk, zo mooie huizen."

Mamira.

EVENWICHT IN DE NATUUR.

Ergens in Amerika is een leeuwentemmer ten gevolge van een mugge beet gestorven, zo luidt een krantenberichtje. Eigenaardige tegenstelling! De man, wiens beroep het meebrengt, dagelijks met den Koning der Dieren te moeten omgaan en die voortdurend gevaar loopt door één machtige greep van dezen Vorst der Wildernis te worden verbrijzeld, komt tenslotte door de beet van een nietig klein mugje aan zijn eind.

Het is overigens in het geheel geen zeldzaamheid, dat mensen sterven aan muggebeten. In Brits-Indië bedraagt het sterftegeval b.v. ruim 1 millioen per jaar en dit zijn dan alleen nog maar de slachtoffers van de Anopheles (malariamuggen).

De muggen spelen over het algemeen slechts een rol van overbrengers van ziekten. In het aangehaalde geval van malaria b.v. wordt de eigenlijke koortsaanval veroorzaakt door de microscopisch kleine parasieten, welke de mug in het bloed van haar slachtoffer spuit. Gelukkig hebben wij de beschikking over KININE, afkomstig uit de bast van de kinaboom, waarmede de parasieten op radicale wijze kunnen worden vernietigd.

Ook hier herstelt de natuur weer het evenwicht! Aan de ene kant bedreigt zij ons met malaria, door ontelbare muggen en parasieten op de mensheid los te laten, doch aan de andere kant verschaft zij ons het middel ertegen, de KININE, waaraan ontelbaar velen reeds het leven te danken hebben.

Als prophylaxe beveelt de Malaria-Commissie van de Volkenbond een dagelijkse dosis aan van 400 m.g. gedurende het gehele malaria-seizoen en voor de behandeling een dagelijkse dosis van 1—1,3 gram gedurende 5—7 dagen. Nakuren worden niet gedaan, doch ieder recidief wordt op dezelfde wijze behandeld.

M. Ned. 21.



SPORT-RUBRIEK

Officiële Mededelingen

van

"De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD UITSLAGEN.

S.U.B.T. 1 — Transvaal 1	4—0.
Asiento 1 — Scherpenheuvel 1	4—2.
Feyenoord 2 — R.C.C. 2	3—3.
Sparta — Arsenal	1—0.
Atletico — Jong Curaçao	Niet doorgegaan.
S.U.B.T. (Junior) — J. Holland (Jun.)	3—2.

INSCHRIJVINGEN.

ATLETICO: M. Leito; ASIENTO: N. Vermeulen; R.C.C.: C. Hellmeyer en G. de Rooy; HOLLANDIA: P. Molenaar en F. H. Smit; J. HOLLAND (Junior): C. Nicasia, E. Laurens en C. Richardson.

DE VERENIGINGEN WORDEN ERAAN HERINNERD DE ELFTALOPGAVEN OVER DE MAAND NOVEMBER TIJDIG IN TE ZENDEN.

De vereniging ASIENTO is een boete van *f* 1.— opgelegd ingevolge Art. 32 lid 3a van het H.R.

HET BESTUUR

BERICHT AAN H. H. SCHEIDSRECHTERS.

Het komt wel eens voor dat overtredingen als NATRAPPEN, OPZETTELIJK TRAPPEN of POGEN TE TRAPPEN, door H. H. scheidsrechters worden bestraft met het geven van een waarschuwing aan den overtreder.

Aangezien deze overtredingen moeten worden beschouwd als een **geweldadige handeling,** als bedoeld in Regel 13 van de Spelregels, is het geven van een waarschuwing een **onjuiste** bestraffing.

H. H. Scheidsrechters worden er dan ook nadrukkelijk op gewezen, dat dergelijke overtredingen bestraft dienen te worden met het **onmiddellijk** (dus **zonder** voorafgaande waarschuwing) **van het speelveld zenden** van den overtredenden speler.

Er wordt gaarne op vertrouwd, dat van het bovenstaande goede nota zal worden genomen en daaraan streng de hand zal worden gehouden.

OPDRACHT AAN H.H. SCHEIDSRECHTERS.

Verwijzende naar regel 13 van de Spelregels, worden H.H. Scheidsrechter er aan herinnerd, dat zij **verplicht** zijn het Bondsbestuur steeds **zo spoedig mogelijk na de wedstrijd** kennis te geven van ongeregeldheden met publiek, en van uit het veld zenden van spelers **(om welke reden dan ook).** Hierbij dient tevens **de juiste** naam, met voorletter(s) van de(n) betrokken speler(s) te worden opgegeven.

Deze mededelingen mogen **om geen enkele reden** achterwege blijven, dus ook niet wanneer b.v. door de(n) speler(s) excuses worden aangeboden, of het enkel uit het veld zenden voldoende straf wordt geacht.

In bovenbedoelde medelingen moet het voorgevallene **zo uitvoerig** en **nauwgezet mogelijk** worden weergegeven, terwijl zij zó tijdig dienen te worden ingezonden, dat zij **binnen drie dagen na de wedstrijd** in het bezit zijn van het Bondsbestuur.

H.H. Schiedsrechters worden **dringend** verzocht deze **verplichting** na te leven.

DE SCHEIDSRECHTERS-COMMISSIE.



TSJECHISCHE ARTILLERIE. Een foto uit het bergdistrict bij het Tsjecho-Slowaakse front.